

WYŻSZA SZKOŁA
INFORMATYKI i ZARZĄDZANIA
z siedzibą w Rzeszowie

Jak pomóc w budowie pomyślności wolnej Ukrainy?

dr hab. inż. Tadeusz Pomianek, prof. WSiZ

Jak pomóc w budowie pomyślności wolnej Ukrainy?

Uważam, że ważna jest odpowiedź na pytanie, jakie działania uruchomią/wzmocnią możliwości organiczne społeczeństwa ukraińskiego? Mamy w tym zakresie spore doświadczenia, ponieważ zanim powstała nasza Uczelnia, przez okres 6 lat, poczynając od 1990 roku, budowaliśmy całą infrastrukturę wspierającą rozwój gospodarki rynkowej i społeczeństwa obywatelskiego. Rzeszowską Szkołę Menedżerów ukończyło ponad 12 tys. absolwentów zasilając kadry biznesowe oraz stworzyliśmy największą w Polsce sieć centrów wspierania biznesu (7 miast). W ciągu kolejnych 26 lat mury naszej Uczelni (i dwóch uczelni „córek”) opuściło ponad 100 tys. absolwentów, w tym 7 tys. obcokrajowców z ponad 70 krajów świata. Od 20 lat rozpowszechniamy wiedzę o Unii Europejskiej. Informujemy o polityce UE, wyjaśniamy akty prawne i zbieramy opinie mieszkańców regionu dla władz Unii.

1. Edukacja.

Polska gospodarka po upadku komunizmu w 1989 roku zbankrutowała. Jej szybkie odrodzenie i rozwój to zasługa odważnych reform prof. L. Balcerowicza, ale i przedsiębiorczości Polaków oraz bumu edukacyjnego, który w dużym stopniu zabezpieczył potrzeby kadrowe.

Zniszczona przez wojnę Ukraina tym bardziej potrzebuje licznej i dobrze wykształconej kadry, dlatego **szybko powinien powstać duży projekt kształcenia kadr dla potrzeb gospodarki rynkowej i społeczeństwa obywatelskiego Ukrainy**. Projekt powinna realizować UE, najlepiej we współpracy z USA. W jego przygotowaniu i realizacji można wykorzystać wieloletnie doświadczenia Polski, gdzie kształci się ok. 40 tys. studentów naszego sąsiada. W naszej Uczelni studia ukończyło ponad 5 tys. młodzieży ukraińskiej a aktualnie kształci się ok. 1 tys. osób. W minionym roku, po wybuchu wojny, ponad 1600 osób, które przyjechały z Ukrainy, ukończyło w naszej Uczelni bezpłatne kursy j. polskiego. Dla studentów, którzy po 24 lutego 2022 r. przyjechali do Polski studiować, uczelnie przyznają stypendia finansowane przez polski rząd w wysokości 1100-1300 zł/miesiąc co z naddatkiem pokrywa czesne.

Stypendia w ramach projektu winny być kierowane do ambitnej i zdolnej młodzieży a dobre uczelnie, najlepiej mające doświadczenie w kształceniu Ukraińców, powinny nimi dysponować. Należy zobowiązać stypendystów do powrotu na Ukrainę. Bohaterskich żołnierzy armii ukraińskiej należy również dołączyć do grupy beneficjentów. Byłoby to nasze podziękowanie za to, co zrobili dla wolnego świata a im zapewniło odpowiednie miejsce w społeczeństwie ukraińskim. Co więcej, studenci z Ukrainy wraz z koleżankami i kolegami z innych krajów będą mieli okazję przygotować innowacje, pomysły na firmy, na wspólny ponad 500-milionowy rynek. Konieczny jest także specjalny fundusz grantowy wspierający dobre pomysły.

2. Pomoc w stworzeniu infrastruktury instytucjonalnej i szkoleniowej, a także doradczej skierowanej do MŚP.

Małe, średnie firmy stanowią swoiste spoiwo w gospodarce i pozwalają efektywnie wykorzystać przedsiębiorczość społeczeństwa. Przed brutalnym atakiem Rosji Putina na Ukrainę, struktura firm (duże, średnie, małe, mikro) była zbliżona do Polski, czy też UE. Udział w PKB firm średnich na Ukrainie był 2 razy wyższy, ale małych z kolei 2 razy niższy. Jednak od roku niszczone są firmy, kooperacje i łańcuchy dostaw. W dużym stopniu trzeba zacząć od nowa, czyli należy stworzyć, odbudować lub rozwinąć całą konieczną infrastrukturę, szczególnie dla MŚP (małe, średnie firmy).

W związku z tym, że naszą działalność rozpoczynaliśmy w 1990 roku od tworzenia Rzeszowskiej Szkoły Menedżerów, Centrum Wspierania Biznesu i systemu pozyskiwania grantów (o czym piszę na wstępie), stąd też deklarujemy w takim zakresie naszą pomoc. Na początku lat 90., we współpracy z Irlandczykami, prowadziliśmy w Polsce pierwsze szkolenie satelitarne kadr menedżerskich, z których korzystało ok. 40 ośrodków w kraju. Razem z Amerykanami realizowaliśmy grant finansowy przez organizację rządową US Agency for International Development (USAID) i w rezultacie powstał Polsko – Amerykański Instytut Przedsiębiorczości, kształcący trenerów biznesu. Od 14 lat w ramach projektów z UE, Uczelnia prowadzi bezpłatne doradztwo dla MŚP oraz koordynuje przydział małych grantów.

Zatem, koniecznym elementem systemu wsparcia powinien być rozbudowany system grantowy finansujący dobre projekty. Źródła finansowania to nie tylko UE, ale też różne międzynarodowe fundusze. Powinien powstać elektroniczny system kojarzenia firm z Ukrainy i np. z USA i UE. Realizowaliśmy już podobny grant dla Polonii na Wschodzie.

3. Ukraina „spichlerzem zielonej rewolucji”.

Jest rzeczą oczywistą, że Ukraina ma olbrzymie możliwości w produkcji żywności i eksportuje bardzo dużo płodów rolnych. W 2021 roku Ukraina wyprodukowała 134 mln t płodów rolnych, w tym 86 mln zbóż i roślin strączkowych i 16 mln t słonecznika. Tymczasem UE 286 mln t zbóż i 11 mln t słonecznika. To pokazuje bardzo duży potencjał produkcyjny Ukrainy. Zarazem UE stoi przed poważnym wyzwaniem zmiany całego systemu produkcji. Transformacja powinna pozwolić na stopniową rezygnację z przemysłowych metod produkcji żywności (szczególnie w obszarze produkcji mięsa) na rzecz wytwarzania zdrowej żywności w harmonii ze środowiskiem naturalnym. Ukraina we współpracy z Polską mogłyby opracować nowy system organizacji i finansowania produkcji żywności. Nasza Uczelnia jest wyjątkowo dobrze przygotowana do realizacji tego trudnego zadania. Właśnie zespół prof. W. Misiąga zakończył prawie 3-letnią pracę nad systemem koniecznych zmian w polskim rolnictwie. W dwóch monografiach opisano, co i jak należy zmienić. Pokazano także, jak UE powinna efektywnie wspierać konieczne zmiany. Chodzi przecież o to, aby produkując zdrową żywność jednocześnie ograniczać emisję gazów cieplarnianych, chroniąc bioróżnorodność i klimat.

4. Reforma samorządowa.

Przykład Polski pokazuje, że udana reforma samorządowa znakomicie służy uruchomieniu energii społecznej i realizowaniu tych przedsięwzięć, które są najbardziej pożyteczne, szczególnie w mniejszych społecznościach. W 2014 roku na zlecenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej zespół naszej uczelni pod kierunkiem prof. W. Misiąga przygotował projekt reformy samorządowej na Ukrainie. Projekt ten był realizowany we współpracy z rządem ukraińskim. Oczywiście, wiele się zmieniło, zmienił się też podział administracyjny Ukrainy, a przede wszystkim sytuacja w tym kraju. Przed wojną problem funkcjonowania samorządów wyglądał nieźle w dużych miastach, w mniejszych ośrodkach było gorzej. Jesteśmy gotowi zaangażować się w aktualizację programu reformy samorządowej, kształcenie kadr samorządowych, a doświadczeni polscy samorządowcy mogą np. poprzez warsztaty przekazywać praktyczną wiedzę. Nasz Kampus w Kielnarowej może być centrum organizacyjnym tego projektu na terenie Polski. Mamy tu potrzebną infrastrukturę dydaktyczną, zaplecze hotelowe, gastronomiczne i rekreacyjne.

Realizacja powyższych przedsięwzięć pozwoliłaby szybko uruchomić potencjał społeczny obywateli Ukrainy, a szczególnie dobrze przygotować do członkostwa w UE i pomóc w budowie społeczeństwa obywatelskiego.

dr hab. inż. Tadeusz Pomianek, prof. WSiiz

**WYŻSZA SZKOŁA
INFORMATYKI i ZARZĄDZANIA**
z siedzibą w Rzeszowie